

Titel: Bemærkninger til Hjelmslevs Indlæg om morfologi og syntaks, [Bemærkning] 023-0010

Citation: "Bemærkninger til Hjelmslevs Indlæg om morfologi og syntaks, [Bemærkning] 023-0010", i *Louis Hjelmslev og hans kreds*, s. 6. Onlineudgave fra Louis Hjelmslev og hans kreds: https://tekster.kb.dk/catalog/lh-texts-kapsel_023-shoot-wNKS-2757_0000_023_Bemaerkning_0010_p6_bP5_TB00003/facsimile.pdf (tilgået 28. maj 2024)

Anvendt udgave: Louis Hjelmslev og hans kreds

Ophavsret: Materialet kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge det til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

"Element"; tænkes der her paa det berømt agronomiske Exempel, kan vi dels have forenet Kategorierne Han Okse i Ord som Tyr Ringst
 Hun Heat Ko Høppe

men vi har da lige saa godt hver af de to Kategorier for sig? - Med mindre man da vil hævde, at Okse indeholder en Synkretisme af Taxe-
 Rest

met Han/Hun; i saa Fald altsaa Kombination. Men man kan ogsaa antage Selektion, hvis man (med Bloomfields Analysemetode og eventuelt med Uldalls) hævder, at Okse tilhører samme form class som xx Ko, Tyr, medens han(lig), hun(lig) tilhører en anden, saaledes at kun det ene Led er ækvivalent med Helheden. Der tiltrænges her en nærmere Præcisering af Teorien.

Ordsælheder: Hvis Sæmsætninger skal have Kombination, kan det ene Led ikke være et "Element", og hvis Afledninger skal have Selektion, saa det ene Led nødvendigvis være et Ord (en free form). Men bestaar Sæmsætninger af to Ord (free forms) er de jo ikkelængere Ord, men Syntagmer. Det vil sikkert være nødvendigt at opløse Begrebet Element i tre Arter: kombinerede (dvs. minimale free forms, der kan optræde alene, fx. og, saa), selekterende, dvs. (dvs. minimale Marginaler, der kun optræder i Forb. m. en Rod) og selekterede (dvs. minimale Centraler, der baade kan optræde alene og i Forb. m. Derivat (og Morfem?), dvs. Røder. K Følger man nu Bloomfield-Hammerich-Uldall-PD vil Dele med Kombination altid være æquivalente med Helheder af nærmest lavere Grad. Forbindelse af Ord plus Ord er altsaa altid Syntagmer (som hævdet af Brøndal og PD); men vi har en anden Type Sæmsætninger ("Rødsæmsætninger"), hvis Førsteled er en Rod, der ikke kan staa alene (luci-fer, khruco-stomos, hlewa-gastir, ~~hixpatama~~ hippopotamos); her er altsaa Selektion; men af forskellig Art; lægger man Kategorisynspunktet til Grund, er Sidsteledet Central, lægger man den aktuelle "form class" eller Betydning til Grund, bliver Hippo- i det sidste Ex. Overled eller Central.